

ЗВІТ ЗА ПІДСУМКАМИ ВНУТРІШНЬОГО ОЦІНЮВАННЯ ПЕРШОГО ЕТАПУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ НА 2021-2027 РОКИ ТА ВИКОНАННЯ ПЛАНУ ЗАХОДІВ З ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗА 2021-2023 РОКИ

I. Загальна частина.

Постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на 2021-2027 роки (далі – Стратегія), якою визначено стратегічні цілі державної регіональної політики на період до 2027 року:

I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах;

II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів;

III. Розбудова ефективного багаторівневого врядування,

а також перелік показників моніторингу досягнення цілей Стратегії.

Відповідно до Закону України «Про засади державної регіональної політики» реалізація Стратегії здійснюється у два етапи. У 2023 році завершився перший етап (2021- 2023 роки) реалізації Стратегії.

Постановою Кабінету Міністрів України від 15 березня 2024 р. № 305 «Деякі питання проведення моніторингу та оцінювання державної регіональної політики» затверджено Порядок здійснення моніторингу державної регіональної політики та Порядок проведення оцінювання реалізації державної регіональної політики (далі – Порядок).

Відповідно до положень Порядку оцінюванню підлягають такі документи стратегічного планування і реалізації державної регіональної політики:

Державна стратегія регіонального розвитку України;

план заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України (далі - План заходів);

регіональні стратегії розвитку;

плани заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку;

стратегії розвитку територіальних громад;

плани заходів з реалізації стратегій розвитку територіальних громад.

Оцінювання реалізації державної регіональної політики може бути внутрішнім та зовнішнім.

Внутрішнє оцінювання реалізації Стратегії та виконання плану заходів проводиться за результатами виконання першого та другого етапів реалізації Стратегії шляхом оцінювання індикаторів досягнення визначених нею цілей, результативності, ефективності та впливу виконання Стратегії і плану заходів на розвиток регіонів, територіальних громад та функціональних типів територій.

Внутрішнє оцінювання реалізації Стратегії та виконання плану заходів проводиться на підставі моніторингових звітів за відповідний період, офіційної

державної статистичної інформації, інформації центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій (військових адміністрацій) та органів місцевого самоврядування.

Разом з тим, Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ (зі змінами) в Україні введено воєнний стан, спричинений військовою агресією російської федерації проти України.

В умовах воєнного стану, а також відповідно до Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" (далі – Закон), фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи під час воєнного стану або стану війни мають право не подавати статистичну та фінансову звітність. Частина респондентів скористалася цим правом і не подає статистичну звітність. Це унеможливило формування органами державної влади в повному обсязі інформації необхідної для проведення оцінювання.

Враховуючи зазначене, а також на виконання пункту 7 Порядку Мінінфраструктури на підставі інформації, поданої центральними органами виконавчої влади, обласними, та Київською міською держадміністраціями, які визначені відповідальними за виконання завдань Стратегії і плану заходів, було проведено внутрішнє оцінювання реалізації Стратегії та виконання плану заходів та підготовлено відповідні звіти за його результатами.

II. Результати реалізації у 2021-2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

Стратегією визначено 23 показники моніторингу досягнення цілей Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

За результатами опрацювання інформації, отриманої від відповідальних за виконання завдань Стратегії, моніторинг вдалося провести лише за 15-ма показниками.

Так, за підсумками 2021-2023 року **позитивні тенденції спостерігались лише за 8 індикаторами:**

зросла частка територій та об'єктів природно-заповідного фонду як в цілому по Україні на 0,13 та склала 6,93 відсотки, так і по регіонам, найвищим цей показник є у м. Києві 26,7 (+5,5);

зросла частка площі територій національної екологічної мережі в цілому по Україні на 0,01 та склала 38,17 відсотків;

зменшилась частка площі орних земель (ріллі) в цілому по Україні на 26,54 та склала 27,36 відсотків;

зросла кількість пам'яток, на яких проведені ремонтно-реставраційні роботи на 22 та склала 29 одиниць, водночас це на 1 одиницю менше ніж було заплановано;

щільність автомобільних доріг загального користування державного значення з твердим покриттям зросла на 4,39 та склала 82,79;

зросла частка населення, що має доступ до мобільних мереж 4G на 11,02 та склала 91,02, що на 1,02 перевищує запланований показник;

рівень цифрової грамотності населення зріс на 13 пунктів та склав 60, що на 5 перевищує запланований показник;

зросла кількість агенцій регіонального розвитку, утворених відповідно до вимог Закону України “Про засади державної регіональної політики” на 2 одиниці та склала 22.

Водночас, спостерігається **негативна динаміка** за такими індикаторами:

частка площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання зменшилась на 8,38 та склала 4,62 відсотки;

площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель, на яких здійснюються заходи з консервації зменшилась на 1996,84, та склала 12962,68 гектарів;

зменшилась частка населення, що відвідує бібліотеки на 3,4 та склала 37,6 відсотків;

кількість унікальних об'єктів культурної спадщини України, включених до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО склала 7 одиниць, що на 6 одиниць менше ніж було заплановано;

частка соціальних закладів, що використовують фіксований широкосмуговий доступ до Інтернету склала 86,93 відсотки, що на 13,07 менше ніж було заплановано;

обсяг коштів державного фонду регіонального розвитку зменшився на 100 відсотків.

Незмінним залишився індикатор **рівень лісистості території України**, який складає 15,9 відсотків. Зазначене обумовлене тим, що останній державний облік лісів проводився у 2011 році.

Негативні тенденції за індикаторами оцінювання досягнення цілей Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки обумовлені на сам перед триваючою збройною агресією російської федерації проти України, запровадженням на території України воєнного стану та, як наслідок відсутністю актуальних даних, через неможливість здійснення об'єктивної оцінки стану розвитку регіонів та країни в цілому.

Детальну інформацію щодо досягнення запланованих цілей Стратегії наведено у Додатку 1.

III. Результати виконання Плану заходів на 2021—2023 роки з реалізації Стратегії

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.05.2021 р. № 497-р затверджено План заходів на 2021—2023 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021—2027 роки, яким передбачено виконання 131 завдання та 206 заходів в рамках 17 Оперативних цілей Стратегії.

У 2021-2023 роках в рамках Стратегічної цілі I. «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах» відповідальними виконавцями було **забезпечено виконання 71 заходу** із 99 запланованих, що **становить 72 %**. На реалізацію заходів було залучено **32 931 873,11 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 24 478 282,91 тис. гривень., місцевих бюджетів – 3 902 626,45 тис. гривень, за рахунок інших джерел – 4 550 963,75 тис. гривень.

Результати досягнення оперативних цілей в рамках Стратегічної цілі I:

рівень досягнення Оперативної цілі 1. «Стимулювання центрів економічного розвитку (агломерації, міста)» **склав 50 %** в результаті виконання 5 заходів із 10 запланованих. На реалізацію заходів було залучено **8 420 947,76 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 8 218 187,38 тис. гривень., місцевих бюджетів – 148 598,38 тис. гривень, з інших джерел – 54 162,00 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 2. «Збереження навколишнього природного середовища та стале використання природних ресурсів, посилення можливостей розвитку територій, які потребують державної підтримки (макро- та мікрорівень)» **склав 81 %** в результаті виконання 17 заходів із 21 запланованого. На реалізацію заходів було залучено **9 907 811,97 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 9 361 758,86 тис. гривень., місцевих бюджетів – 472 994,47 тис. гривень, з інших джерел – 73 058,64 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 3. «Створення умов для реінтеграції тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях в український простір» **склав 100 %** в результаті виконання усіх запланованих заходів. На реалізацію заходів було залучено **2 910 438,80 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 2 910 000,00 тис. гривень., місцевих бюджетів – 438,80 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 4. «Розвиток інфраструктури та цифрова трансформація регіонів» **склав 71 %** в результаті виконання 25 заходів із 35 запланованих. На реалізацію заходів було залучено **5 702 049,91 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 196 481,98 тис. гривень., місцевих бюджетів – 1 496 913,97 тис. гривень, з інших джерел – 4 008 653,96 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 5. «Формування єдиного освітнього, інформаційного, культурного простору в межах всієї території України» **склав 82 %** в результаті виконання 18 заходів із 22 запланованих. **На реалізацію заходів було залучено 5 773 921,67 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 3 745 284,80 тис. гривень., місцевих бюджетів – 1 616 073,62 тис. гривень, з інших джерел – 412 563,25 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 6. «Ефективне використання економічного потенціалу культурної спадщини для сталого розвитку громад» **склав 50 %** в результаті виконання 5 заходів із 10 запланованих. **На реалізацію заходів було залучено 216 703,00 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 46 569,89 тис. гривень., місцевих бюджетів – 167 607,21 тис. гривень, з інших джерел – 2 525,90 тис. гривень.

В рамках **Стратегічної цілі II.** «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів» було **забезпечено виконання 48 заходів** із 60 запланованих, що становить **80 %**. **На реалізацію заходів було залучено 15 824 048,97 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 199 457,02 тис. гривень., місцевих бюджетів – 15 565 982,75 тис. гривень, за рахунок інших джерел – 58 609,20 тис. гривень.

Результати досягнення оперативних цілей в рамках Стратегічної цілі II:

рівень досягнення Оперативної цілі 1. «Розвиток людського капіталу» **склав 91 %** в результаті виконання 39 заходів із 43 запланованих. **На реалізацію заходів було залучено 11 921 115,41 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 199 220,10 тис. гривень., місцевих бюджетів – 11 718 933,31 тис. гривень, з інших джерел – 2 962,00 тис. гривень;

оперативна ціль 2. «Сприяння розвитку підприємництва, підтримка інтернаціоналізації бізнесу у секторі малого та середнього підприємництва» **не досягнута**, оскільки з 3 визначених завдань 2 – були призупинені, а 1 – не розпочато. **На реалізацію заходів було залучено 2 362,92 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 236,92 тис. гривень., місцевих бюджетів – 2 126,00 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 3. «Підвищення інвестиційної привабливості територій, підтримка залучення інвестицій» **склав 83 %** в результаті виконання 5 заходів із 6 запланованих. **На реалізацію заходів було залучено 3 891 725,69 тис. грн.**, у тому числі з місцевих бюджетів – 3 839 588,49 тис. гривень, з інших джерел – 52 137,20 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 4. «Сприяння впровадженню інновацій та зростанню технологічного рівня регіональної економіки, підтримка інноваційних підприємств та стартапів» **склав 25 %** в результаті виконання 1 заходу із 4 запланованих;

рівень досягнення Оперативної цілі 5. «Сталий розвиток промисловості» **склав 75 %** в результаті виконання 3 заходів із 4 запланованих. **На реалізацію**

заходів було залучено **8 844,95 тис. грн.**, у тому числі з місцевих бюджетів – 5 334,95 тис. гривень, з інших джерел – 3 510,00 тис. гривень;

В рамках Стратегічної цілі III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування» було забезпечено виконання **45 заходів** із 47 запланованих, що становить **96 %**. На реалізацію заходів було залучено **1 840 311,63 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 1 267 279,79 тис. гривень., місцевих бюджетів – 460 519,67 тис. гривень, за рахунок інших джерел – 112 512,17 тис. гривень.

Результати досягнення оперативних цілей в рамках Стратегічної цілі III:

рівень досягнення Оперативної цілі 1. «Формування ефективного місцевого самоврядування та органів державної влади на новій територіальній основі» на засадах нового адміністративно-територіального устрою України» **склав 100 %** в результаті виконання усіх запланованих заходів;

рівень досягнення Оперативної цілі 2. «Формування горизонтальної та вертикальної координації державних секторальних політик та державної регіональної політики» **склав 91 %** в результаті виконання 10 заходів із 11 запланованих. **На реалізацію заходів було залучено 18 420,00 тис. грн.**, у тому числі з місцевих бюджетів – 18 420,00 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 3. «Побудова системи ефективного публічного інвестування на всіх рівнях врядування» **склав 83 %** в результаті виконання 5 заходів із 6 запланованих. **На реалізацію заходів було залучено 1 766 440,47 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 1 258 674,00 тис. гривень., місцевих бюджетів – 397 183,94 тис. гривень, з інших джерел – 110 582,53 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 4. «Розбудова потенціалу суб'єктів державної регіональної політики» **склав 100 %** в результаті виконання усіх запланованих заходів. **На реалізацію заходів було залучено 20 972,73 тис. грн.**, у тому числі з місцевих бюджетів – 19 135,99 тис. гривень, з інших джерел – 1 836,74 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 5. «Забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидія домашньому насильству та дискримінації» **склав 100 %** в результаті виконання усіх запланованих заходів. **На реалізацію заходів було залучено 29 521,03 тис. грн.**, у тому числі з державного бюджету – 8 605,79 тис. гривень., місцевих бюджетів – 20 915,24 тис. гривень;

рівень досягнення Оперативної цілі 6. «Розбудова системи інформаційно-аналітичного забезпечення та розвиток управлінських навичок для прийняття рішень, що базуються на об'єктивних даних та просторовому плануванні» **склав 100 %** в результаті виконання усіх запланованих заходів. **На реалізацію заходів було залучено 4 957,40 тис. грн.**, у тому числі з місцевих бюджетів – 4 864,50 тис. гривень, з інших джерел – 92,90 тис. гривень.

В цілому, за результатами проведеного аналізу виконання Плану заходів найвищий рівень досягнення було забезпечено за Стратегічною ціллю III. «Розбудова ефективного багаторівневого врядування», який склав 96 %.

Слід зазначити, що в більшості випадків причиною невиконання запланованих заходів є введення воєнного стану, спричиненого військовою агресією російської федерації проти України.

Загалом Планом заходів передбачено виконання 206 заходів, серед яких:

122 заходи – здійснено в повному обсязі;

42 заходи – здійснюються постійно;

27 заходів – розпочато здійснення;

7 заходів – не розпочато здійснення;

8 заходів – призупинено на період воєнного стану.

Детальну інформацію щодо стану виконання Плану заходів наведено у Додатку 2.

III. Висновки та рекомендації

Попри виклики, спричинені військовою агресією російської федерації проти України за результатами внутрішнього оцінювання першого етапу реалізації Стратегії та виконання Плану заходів у 2021-2023 роках було **забезпечено досягнення цілей Стратегії шляхом виконання Плану заходів на 80 % (виконано 164 заходи із 206 запланованих). На реалізацію завдань Стратегії було залучено 50 596 233,71 тис. гривень, у тому числі 25 945 019,72 тис. гривень — за рахунок коштів державного бюджету, залучених в рамках виконання бюджетних програм, 19 929 128,87 тис. гривень — місцевих бюджетів, 4 722 085,12 тис. гривень — за рахунок інших джерел.**

Враховуючи зазначене, для подальшої ефективної реалізації державної регіональної політики доцільно:

1. **Забезпечити оновлення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695, з метою приведення положень Стратегії у відповідність до вимог Закону України «Про засади державної регіональної політики», з урахуванням змін внесених Законом України від 09.07.2022 № 2389–IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій», в частині поглиблення розуміння державної регіональної політики, з фокусом на відновлення регіонів і громад, розширенням євроінтеграційних процесів та продовження реформи децентралізації з урахуванням нових викликів.**

2. **Відновити фінансування державного фонду регіонального розвитку, як основного джерела фінансування державної регіональної політики.**

3. **Визначити склад функціональних типів територій**, визначених Законом України «Про засади державної регіональної політики», а також забезпечити запровадження органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування спеціальних механізмів та інструментів їх підтримки та розвитку.

4. **Забезпечити ефективне використання фінансових інструментів та фондів ЄС**, які відкриваються для України як країни-кандидати на членство в ЄС, що в свою чергу значно пришвидшить процес післявоєнного відновлення нашої країни, особливо її інфраструктури.